

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії,
ректор ДЗВО «Університет
менеджменту освіти»

[Signature]
Микола КІРИЧЕНКО

» 04 2024 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування

Рівень вищої освіти – **другий (магістерський)**

Галузь знань – **01 «Освіта/Педагогіка»**

Спеціальність – **016 «Спеціальна освіта»**

Освітньо-наукова програма: **«Спеціальна освіта (за нозологіями)»**

ПОГОДЖЕНО

Голова Вченої ради ННІМП,
директор ННІМП
ДЗВО «Університет
менеджменту освіти»

[Signature]
« 11 » 04

В'ячеслав СУПРУН

2024 року

ЗМІСТ

	С.	
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА		3
ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ		3
Програма підготовки до фахового вступного випробування		4
ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (структура оцінки, шкала оцінювання вступників)		7
СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ		8

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного випробування (далі – Програма) є нормативним документом ДЗВО «Університету менеджменту освіти», який розроблено кафедрою педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти на основі освітньо-наукової програми «**Спеціальна освіта (за нозологіями)**» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 016 «Освітні, педагогічні науки» галузі знань **01 «Освіта/Педагогіка»**

Вступні випробування проводяться на базі здобутого ступеня «бакалавр», «магістр», «спеціаліст».

Метою вступного випробування для вступників на навчання за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта», є виявлення рівня знань вступників у галузі корекційної освіти, перевірка здатності до педагогічного осмислення явища виховання, навчання і розвитку дитини в умовах спеціальної освіти; підготовка до практичної реалізації завдань корекційного педагога у сучасних умовах спеціальної освіти.

Завдання вступного фахового випробування:

- виявити теоретичні знання вступників, розуміння ними основних понять із різних розділів спеціальної педагогіки та психології;
- висвітлення уміння аналізувати і оцінювати корекційні педагогічні завдання, уміння застосовувати набуті знання у практиці спеціальної освіти.

Матеріали програми вступного фахового випробування подано за такими змістовими модулями: корекційна психопедагогіка, спеціальна психологія.

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Вступники повинні знати:

- основні поняття, терміни, концепції спеціальної педагогіки;
- специфіку, завдання та методи виховання дітей з порушеннями у розвитку;
- методи науково-педагогічних досліджень у спеціальній освіті;
- рушійні сили і закономірності розвитку особистості;
- вікові та індивідуальні особливості розвитку та виховання особистості;
- сутність основних напрямів виховання особистості з порушеннями у розвитку;
- методи стимулювання учнів до активної роботи над особистим розвитком та самовдосконаленням;
- особливості ефективного застосування спеціальних методів виховання;
- форми виховної роботи з дітьми, які мають відхилення у розвитку;
- методи організації навчально-пізнавальної діяльності учнів із особливостями розвитку;
- методи навчання і особливості їх використання залежно від індивідуальних особливостей розвитку учнів;
- різноманітні форми організації навчально-виховного процесу в спеціальній школі;
- особливості організації та методи перевірки і обліку успішності учнів у спеціальній школі;
- систему професійно важливих якостей вчителя спеціальної школи;

уміти:

- визначати індивідуальні особливості учнів і колективу, тобто використовувати діагностичні методики;
- приймати рішення, передбачати результат, поєднувати завдання виховання і розвитку особистості із урахуванням її можливостей;
- характеризувати провідні лінії у розвитку педагогічної діяльності;

- характеризувати можливості розвитку особистості у різних вікових періодах;
- самостійно аналізувати педагогічні дії;
- дотримуватись професійно-педагогічних етичних норм.

ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Тема 1. Загальні засади корекційної педагогіки

Предмет і завдання корекційної педагогіки, її зв'язки зі спеціальною психологією та медициною. Галузі корекційної педагогіки (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, логопедагогіка, корекційна психопедагогіка, ортопедагогіка). Основні поняття корекційної педагогіки. Значення курсу „Корекційна педагогіка” в системі підготовки сучасного педагога. Розуміння норми і аномалії у психофізичному розвитку особистості. Екзогенні та ендогенні причини порушень психофізичного розвитку. Загальні та специфічні закономірності розвитку, навчання і виховання аномальних дітей.

Тема 2. Особливості розвитку, навчання та виховання особистості при глибоких порушеннях інтелекту

Розумово відсталі діти. Поняття, ступені і форми розумової відсталості. Основні психологічні особливості розвитку та навчально-пізнавальної діяльності розумово відсталих учнів. Диференційований та індивідуальний підхід до розумово відсталих дітей в процесі навчання. Особливості змісту освіти розумово відсталих дітей. Розумово відсталий учень в дитячому колективі. Опора на позитивні якості і переважно збережені можливості дитини в корекційно-виховному процесі. Основні психолого-педагогічні „правила” підходу до розумово відсталих дітей в умовах інклюзивного навчання.

Тема 3. Особливості розвитку, навчання та виховання особистості при ЗПР

Діти з затримкою психічного розвитку. Проблема вивчення, навчання та виховання дітей із ЗПР. Типологія ЗПР (класифікація К.С. Лебединської). Особливості психічних процесів дітей із ЗПР та їх навчальної діяльності. Зміст освіти дітей із ЗПР. Індивідуальний підхід до дітей із ЗПР в умовах інклюзивного навчання.

Тема 4. Особливості розвитку, навчання та виховання особистості при відхиленнях емоційно-вольової сфери та соціальної поведінки (питання корекційної психопедагогіки)

Діти з відхиленнями емоційно-вольової сфери та соціальної поведінки. Види порушень емоційно-вольової сфери. Адаптивна поведінка дітей та підлітків. Психічні стани учнів та їх вплив на навчальну діяльність, поведінку і формування характеру. Дитячий аутизм. Роль педагога та психолога у діагностиці, попередженні та корекції порушень емоційно-вольової сфери та соціальної поведінки. Детермінуюче та корекційно-педагогічне значення колективних форм діяльності дітей із вадами емоційно-вольового розвитку та поведінки.

Тема 5. Особливості розвитку, навчання та виховання особистості при порушеннях рухової сфери (питання ортопедагогіки)

Діти з порушенням опорно-рухового апарату та моторного розвитку. Дитячий церебральний параліч. Врахування особливостей порушень моторної сфери у різних видах навчальної діяльності дітей, організації їх спілкування та участі у позакласній роботі. Комплексні порушення психофізичного розвитку дітей, їх види та врахування в умовах інклюзивного навчання.

Тема 6. Загальні питання спеціальної психології

Предмет і завдання спеціальної психології. Методи та принципи дослідження у спеціальній психології. Поняття «дитина з порушенням психофізичного розвитку». Класифікація порушень психофізичного розвитку. Складові спеціальної психології. Дефект розвитку та його структура.

Тема 7. Загальні питання психології розумово відсталості дитини

Характеристика розумової відсталості. Ознаки розумової відсталості. Види розумової відсталості. Ступені розумової відсталості. Особливості психологічного розвитку розумово відсталих дошкільників та корекція його порушень. Психологічна характеристика пізнавальної діяльності розумово відсталих учнів та її корекція. Психологічна характеристика та корекція особистості розумово відсталого учня.

Тема 8. Психологічні особливості дітей з порушеннями аналізаторів і мовлення

Особливості психічного розвитку дітей з порушенням слуху. Причини вад слуху, їх діагностика та їх класифікація. Психологічні особливості розвитку особистості при глибоких порушеннях зору. Класифікація осіб з порушеннями зору, її значення для корекційно – реабілітаційної практики. Психологічні особливості розвитку особистості при тяжких порушеннях мовлення. Анатомо – фізіологічні механізми мовлення і основні закономірності його розвитку у дитини. Клініко – педагогічна та психолого – педагогічна класифікація мовленнєвих порушень. Психологічні особливості розвитку дітей із ДЦП, ЗПР, відхиленнями в емоційно – вольовій сфері та соціальній поведінці.

Тема 9. Психологічні особливості розвитку особистості при порушеннях рухової сфери

Діти з порушенням опорно – рухового апарату та моторного розвитку. Дитячий церебральний параліч (ДЦП), його основні прояви. Врахування особливостей порушень моторної сфери у різних видах навчальної діяльності дітей, організація їх міжособистісного спілкування.

Тема 10. Психологія дітей із затримкою психічного розвитку

Загальна характеристика дітей із затримкою психічного розвитку (ЗПР). Типологія ЗПР (класифікація Лебединського).

Тема 11. Діти з синдромом аутизму та аутичних рис

Поняття аутизму. Симптоми дитячого аутизму, що найбільш діагностуються.

Тема 12. Комплексні порушення психофізичного розвитку

Діти з відхиленнями емоційно – вольової сфери та соціальної поведінки. Види порушень емоційно – вольової сфери. Психопатичні форми поведінки.

Список рекомендованої літератури

1. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посіб. Вид. 4-те, перероб., доп. Київ: Академвидав, 2014. 616 с.
2. Галузьяк В. М. Педагогіка : навч. посіб. Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2016. 400 с.
3. Синьов В. М. Психологія розумово відсталості дитини. Київ: Знання, 2018. 359 с.
4. Синьов В. М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: в 2 ч. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017. Ч.1. 241 с., Ч.2. 223 с.
5. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова – www.npu.edu.ua (elib@npu.edu.ua)
6. Про освіту Закон України. URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof>
7. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір. URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001>
8. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. URL: <http://ocvita.in.ua/index.php?option>

**ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (структура оцінки, шкала
оцінювання вступників)**

Порядок проведення вступних випробувань (співбесіди) визначається Правилами прийому для здобуття вищої освіти в Державному закладі вищої освіти «Університет менеджменту освіти» в 2024 р. та відповідно до Порядку проведення фахового вступного випробування (співбесіди) за дистанційною формою в ДЗВО «Університет менеджменту освіти».

Випробування вступник складає очно та/або дистанційно, з паспортом для ідентифікації особистості. Вступник одержує варіант завдання, який містить 20 тестових завдань, для кожного з яких передбачено відповідні варіанти відповідей. Кожна правильна відповідь на тестове питання оцінюється за шкалою 5 балів.

Вступнику необхідно при виконанні кожного завдання обрати правильну відповідь і позначити її у рядку, який відповідає номеру цього завдання. Кожне завдання передбачає від 1 до 3 правильних варіантів відповіді. На виконання тестових завдань екзаменаційного білету відводиться 60 хвилин.

За результатами вступних випробувань проводиться оцінка рівня фахових знань за такими критеріями (табл. 1).

Таблиця 1 – Шкала критеріїв оцінювання

Кількість правильних відповідей	Бал за шкалою 100-200	Рівень знань
1	100	Незадовільний
2	110	
3	115	
4	120	Задовільний
5	125	
6	130	
7	135	
8	140	
9	145	
10	150	
11	155	Достатній
12	160	
13	165	
14	170	
15	175	
16	180	Високий
17	185	
18	190	
19	195	
20	200	

Якщо вступник під час вступного фахового випробування з конкурсного предмету набрав від 100 до 120 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для відбору для рекомендації до зарахування до ДЗВО «Університет менеджменту освіти».

Оцінювання рівня знань вступників проводиться кожним із членів фахової атестаційної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (приклад)

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ**

Освітній рівень - магістр

Галузь знань - 01 «Освіта/Педагогіка»

Спеціальність - 011 «Освітні, педагогічні науки»

Освітньо-наукова програма - «Спеціальна освіта (за нозологіями)»

Екзаменаційний білет №1 фахового вступного випробування

1. Заклади для осіб з важким і глибоким ступенями розумової відсталості у поєднанні з хронічними психічними хворобами підпорядковані:

- а) Міністерству освіти і науки
- б) Міністерству праці та соціальної політики
- в) Міністерству охорони здоров'я
- г) Міністерству внутрішніх справ

2. Наповнюваність класів для уроків професійно-трудового навчання повинна складати (спеціальної школи)

- а) 4-6 учнів
- б) 5-6 учнів
- в) 8-10 учнів
- г) 10-12 учнів.

3. Група до якої включено основні категорії корекційної (спеціальної) педагогіки:

- а) спеціальна школа, корекція, виховання
- б) виховання, навчання, розвиток, корекція
- в) учитель, учні, школа, навчання
- г) середовище, спадковість, реабілітація, абілітація

4. Олігофренія – це:

- а) вид розумової відсталості (набуте слабоумство), при якому наявне порушення інтелектуальної діяльності в поєднанні з розладами емоційно-вольової сфери
- б) вид розумової відсталості, який виникає внаслідок ураження центральної нервової системи у натальний період
- в) стійке порушення пізнавальної діяльності на основі органічного ураження ЦНС
- г) хвороба, яка характеризується відхиленнями в інтелектуальному розвитку

5. Згідно з Міжнародною класифікацією хвороб (МКХ-10) інша розумова відсталість позначається таким шифром:

- а) F71
- б) F73
- в) F78
- г) F79

6. Ступень розумової відсталості до якої належать діти, у яких пам'ять формується повільно, матеріал запам'ятовується лише після багаторазових повторень і швидко забувається, знання погано використовуються на практиці

- а) глибока
- б) тяжка
- в) помірна
- г) легка

7. Прогредієнтна форма деменції може набутися внаслідок пошкоджень

- а) головного мозку
- б) енцефалітів
- в) епілепсії
- г) менінгітів

8. У роботі з дітьми з помірною розумовою відсталістю провідними загально педагогічними принципами є:

- а) науковість, системність, послідовність
- б) наочність, доступність, індивідуальний підхід
- в) комплексний підхід, диференціації, активність
- г) особистий приклад, науковість, диференціації

9. Олігофренопедагогіка включає такі розділи:

- а) загальні основи олігофренопедагогіки; спеціальна дидактика; теорія корекційного виховання; школознавство
- б) корекційна психопедагогіка; спеціальна психологія
- в) загальні основи педагогіки; методологічні основи дефектології; дидактика; виховання
- г) дошкільна олігофренопедагогіка, шкільна олігофренопедагогіка, педагогіка дітей ЗПР; навчання і виховання осіб із глибокою розумовою відсталістю

10. Соціалізація – це:

- а) застосування комплексу заходів медичного, соціального, освітнього і професійного характеру з метою підготовки чи перепідготовки індивідуума до найвищого рівня його функціональних здібностей
- б) процес становлення людини як соціальної істоти під впливом багатьох факторів – екологічних, соціальних, економічних, психологічних, політичних тощо
- в) становлення особистості людини на основі засвоєння нею елементів суспільної культури і соціальних цінностей
- г) цілеспрямована пізнавальна діяльність людей з метою отримання знань, формування умінь та навичок або їх відновлення

11. Ступінь розумової відсталості до якого належать діти, у яких мовлення із затримкою, проте вони здатні використовувати його у своєму щоденному спілкуванні, підтримувати розмови на побутову тематику, брати участь у бесіді

- а) глибока
- б) важка
- в) помірна
- г) легка

12. У корекційній роботі з дітьми з травматичною деменцією передусім слід враховувати

- а) динаміку втомлюваності дитини
- б) особливості психічного розвитку дитини
- в) зміст навчальної та виховної роботи
- г) рівень уже отриманих навичок самообслуговування

13. Непрогресивна форма деменції може бути внаслідок

- а) менінгіту
- б) епілепсії
- в) шизофренії
- г) сифілісу головного мозку

14. На перше місце у корекційній роботі з дітьми з олігофренією, ускладненою порушенням динаміки нервових процесів виступає

- а) виправлення вад моторики
- б) корекція уваги та пам'яті
- в) зміцнення та врівноваження нервових процесів
- г) корекція мовлення та мислення

15. Розумова відсталість – це:

- а) стійке порушення пізнавальної діяльності на основі органічного дифузного ушкодження центральної нервової системи
- б) відхилення у діяльності психічного розвитку людини
- в) інтелектуальне порушення, яке передається генетичним шляхом
- г) захворювання людини, яке лікується тривалий час

16. Ступінь розумової відсталості за якою діти мають порушені смакові і нюхові відчуття, у результаті чого вони можуть їсти неїстівні предмети і практично не реагувати на різні запахи

- а) глибока
- б) тяжка
- в) помірна
- г) легка

17. Деменція, як правило, може виникнути у дитини

- а) відразу після її народження
- б) на пізнішому етапі розвитку внаслідок перенесеного захворювання центральної нервової системи після 3-х років
- в) на етапі статевого дозрівання внаслідок порушення емоційної сфери
- г) на перехідному етапі від 16 до 19 років внаслідок інфекційних хвороб

18. Причинами олігофренії дитини як правило не є:

- а) неповноцінність генеративних клітин батьків
- б) шкідливість, що діє на зародок і плід в період внутрішньоутробного розвитку
- в) шкідливість, що діє під час пологів
- г) фізичні вади батьків

19. Ступінь розумової відсталості за якої діти, як правило, страждають на хронічні захворювання внутрішніх органів, енурез, енкопрез тощо

- а) глибокий
- б) тяжкий
- в) помірний
- г) легкий

20 Інклюзивне навчання це:

- а) спроба залучити учнів з особливими освітніми потребами до 30 шкіл
- б) комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям із особливими потребами шляхом організації їхнього навчання у загальноосвітніх закладах
- в) спеціальний набір форм, методів, способів, прийомів навчання і виховних засобів
- г) застосування комплексу заходів медичного, соціального, освітнього і професійного характеру